

Justitiedepartementet

Enheten för polisfrågor samt allmän ordning och säkerhet

Rådets möte (rättsliga och inrikes frågor) den 12-13 juni 2007

Dagordningspunkt 3

Förslag till rådsbeslut om inrättande av en europeisk polisbyrå (Europol)

- a) **Slutförande (politisk överenskommelse om) kapitel 1 i förslaget**
- b) **Antagande av rådsslutsatser om ersättandet av Europolkonventionen med ett rådsbeslut (Avser endast frågan om den framtida finansieringen av Europol)**

Dokument:

- a) 9923/07 EUROPOL64 (förslaget till ny lydelse av kapitel 1) (bifogas)
- b) 9921/07 EUROPOL 63 (förslaget till rådsslutsatser) (bifogas)

Tidigare dokument:

- Kommissionens ursprungliga förslag till rådsbeslut:
– KOM (2006) 817 slutlig (5055/07 EUROPOL 2)

Fakta-PM 2006/07:FPM63 Justitiedepartementet

Tidigare behandlad vid samråd med EU-nämnden den 13 april 2007. Justitiekommittén har informerats om rådsbeslutet den 1 mars 2007.

Bakgrund

Rådet enades i slutsatser om Europols framtid i december 2006 att Europolkonventionen skall ersättas av ett rådsbeslut. Syftet är att underlätta en snabbare anpassning av Europols verksamhet för att möta nya krav från medlemsstaterna och förändringar i omvärlden. De senast genomförda ändringarna i Europolkonventionen har tagit 4-7 år att sätta i kraft.

Som förutsättning för övergång till ett rådsbeslut angavs särskilt att en fullständig analys skall göras av konsekvenserna för Europol av

- 1) gemenskapsfinansiering
- 2) tillämpning av EU:s tjänsteföreskrifter om personal samt
- 3) tillämpning av EU:s protokoll om immunitet och privilegier.

Analysen skall göras mot bakgrund av principen om budgetneutralitet och med hänsyn till de speciella krav som följer av Europols mandat och uppgifter.

Kommissionen lade i början av januari fram sitt förslag till rådsbeslut (5055/07 EUROPOL 2, KOM (2006) 817 slutlig).

RIF-rådet den 12-13 juni 2007 förväntas

- a) nå politisk överenskommelse om kapitel 1 i förslaget till rådsbeslut och
- b) anta rådsslutsatser om ersättandet av Europolkonventionen med ett rådsbeslut (avser endast frågan om den framtida finansieringen av Europol).

Nedan beskrivs förhandlingarna och ändringsförslagen i de delar de omfattas av behandlingen vid rådsmötet i juni. I övriga delar hänvisas till faktapromemoria.

a) Kapitel I, artiklarna 1-9 ("Inrättande och uppgifter").

Texten har behandlats vid upprepade möten under våren samt genom skriftligt förfarande. Delar av texten har varit svåra att enas kring, främst på grund av skiftande förhållanden i medlemsstaterna, men det råder nu enighet om dessa.

b) Rådsslutsatser om frågan om finansiering och personal.

På basis av de underlag som presenterats (beräkningar av kommissionen och Europol samt yttranden från arbetsgruppen Statut och från rådets rättstjänst) har Europolarbetsgruppen konstaterat att budgetneutralitet

sannolikt inte kan uppnås och att verksamheten troligen kommer att påverkas negativt om förändringarna i denna del genomförs.

De främsta anledningarna till Sveriges och andra medlemsstaters tveksamhet är att

- kostnaderna (särskilt för löner och pensioner) tycks öka med gemenskapsfinansiering
- Europols rekrytering av (polisiär) specialistkompetens riskerar att försvåras genom att tjänsteföreskrifterna hindrar eller försvårar öronmärkning av vissa särskilda tjänster för personal från MS brottsbekämpande myndigheter
- Europolpersonalens deltagande i gemensamma utredningsgrupper (som möjliggörs genom ett nyss ikraftträtt ändringsprotokoll från år 2002), förhindras av EU:s regler om immunitet
- de av kommissionen föreslagna lösningarna i nämnda regelverk snarast är av karaktären nödlösningar och konstruktioner som inte tillfredsställer verksamhetens krav.

Hittills har medlemsstaterna därför varit eniga om att ersätta konventionen med ett rådsbeslut men att samtidigt stå kvar vid medlemsstatsfinansieringen och behålla Europols egna personalstatuter och protokoll om immunitet och privilegier. Enighet har också rått om att ett framtida beslut om gemenskapsfinansiering kräver ett bättre underlag i kostnadsdelen samt mer genomarbetade förslag till ändringar i EU:s personalstatuter och immunitetsregler för att dessa ska passa även för den typ av verksamhet som Europol ansvarar för.

De nya förslagen från ordförandeskapet har innefattat bl.a. att gemenskapsfinansiering skall ske från 1 januari 2010 om inte rådet dessförinnan enhälligt beslutat om motsatsen. Många medlemsstater har invänt mot automatiken i förfarandet och mot att de föreslagna lösningarna i personalregelverket inte tillfredsställer verksamhetens krav. Dessutom är man missnöjd med sättet att hantera kravet på budgetneutralitet.

Rättslig grund och beslutsförfarande

Artikel 30.1 b, artikel 30.2 samt artikel 34.2 c i EU-fördraget. Beslut fattas med enhällighet.

Svensk ståndpunkt

a) Förslaget till kapitel I ("Inrättande och uppgifter").

Sverige står bakom de utvidgningar av mandatet och de effektiviseringar av verksamheten som föreslås i inledningskapitlet. Texten kan godtas som den ser ut i det senaste utkastet. Den får granskas igen mot bakgrund av resultatet av förhandlingarna i övriga delar.

b) Rådslutsatser om frågan om finansiering och personal.

Sverige står bakom förslaget att överföra Europolkonventionen till ett rådsbeslut om förändringen är budgetneutral och inte påverkar Europols verksamhet negativt.

Sverige kan utifrån det underlag som hittills tagits fram inte stödja något annat förslag än att överföra Europolkonventionen till ett rådsbeslut med bibehållande av nuvarande finansieringsform och personalstatuter och en senare, stegvis övergång till gemenskapsfinansiering om det anses möjligt, bl.a. utifrån kriteriet om budgetneutralitet.

Ordförandeskapets senaste förslag motsvarar inte medlemsstaternas klart deklarerade uppfattning och Sverige kan inte stödja detta utan att nya underlag och trovärdiga motiveringar presenteras.

I det dokument som förelades COREPER (9921/07 EUROPOL 63) hade inga egentliga ändringar gjorts, utom att tidpunkten för beslutet(n) skjutits ett år framåt till senast den 30 juni 2008. Från COREPER-mötet noteras bl.a. att

- ORDF stödde förslaget att stryka satsen ”unless the Council decides otherwise by unanimity”, samt ersätta ”ensure” med ”enable” när det gäller förberedelserna för gemenskapsfinansiering
- ORDF uttryckte stöd för Sveriges synpunkter att det är nödvändigt att lösa budget- och personalfrågorna innan gemenskapsfinansiering kan komma ifråga.
- ORDF föreslog (efter önskemål att det borde anges som ett villkor för gemenskapsfinansiering att den inte får negativ effekt på Europols verksamhet) att den inledande meningen formuleras: “Therefore – and in line with the Council Conclusions of 5 December 2006 – the Council agrees to the following:”.
- ORDF bekräftade att texten skulle tolkas så att rådsslutsatserna i dess nuvarande version innebär att det krävs ett enhälligt rådsbeslut för att fastslå att tillfredsställande lösningar har uppnåtts i budget-, personal- och immunitetsfrågorna innan gemenskapsfinansiering skall börja gälla.
- ORDF konstaterade härefter att det råder enighet om rådsslutsatsernas lydelse.

Med dessa ändringar kan Sverige stödja utkastet till rådsslutsatser. Något nytt dokument finns dock ännu ej tillgängligt.

Europaparlamentets inställning

Europaparlamentet har ännu inte yttrat sig om förslaget.

Förslaget

Nedan beskrivs ändringsförslagen i de delar de omfattas av behandlingen vid rådsmötet i juni.

Kapitel I – "Inrättande och uppgifter"

Förslaget utvidgar Europols mandat till att även omfatta brottslighet som inte har ett strikt samband med organiserad brottslighet (artikel 4). Detta kommer att göra det lättare för Europol att stödja medlemsstater vid utredningar av gränsöverskridande brottslighet där det inte från början har visats att det är fråga om organiserad brottslighet.

Det införs även en möjlighet att stödja en medlemsstat med underrättelser och analysresurser i samband med större internationella händelser som kräver polisinsatser för att upprätthålla allmän ordning och säkerhet (artikel 5.1 e). Europol ges också till uppgift att stödja medlemsstaterna i att samla in och analysera information från Internet för att identifiera kriminella aktiviteter som begås med hjälp av eller underlättas av Internet.

De bestämmelser i förslaget till rådsbeslut om Europol som är relevanta för rådsslutsatserna (finansiering och personal)***Organisation***

Till följd av förslaget om gemenskapsfinansiering upphör finanskommittén och finanskontrollören att vara Europolorgan (artikel 35). Kommissionen tar säte i styrelsen och får tre röster, utom vid antagandet av budgeten då den tilldelas sex röster. Styrelsen skall fatta samtliga beslut med kvalificerad majoritet (artikel 36).

Personalbestämmelser

Europeiska gemenskapernas tjänsteföreskrifter och de tillämpningsföreskrifter som antagits gemensamt av Europeiska gemenskapernas institutioner för tillämpningen av tjänsteföreskrifterna och anställningsvillkoren, skall gälla för personal vid Europol som anställs efter det att rådsbeslutet har börjat tillämpas (artikel 38). Protokoll om immunitet och privilegier för Europeiska gemenskaperna skall tillämpas på Europols personal. I bilaga II till rådsbeslutet finns särskilda bestämmelser om privilegier och immunitet för Europol och ledamöterna i dess styrelse (artikel 50).

Budgetbestämmelser

Europol inordnas under gemenskapsbudgeten och dess budgetprocess. Finansiella bestämmelser skall antas av styrelsen efter samråd med kommissionen. Endast om det är nödvändigt för Europols verksamhet och efter föregående samtycke från kommissionen får reglerna avvika från rambudgetförordningen (EG, Euratom nr 2343/2002). Budgetmyndigheten skall underrättas om dessa avvikelser (artikel 41-44).

Övergångsbestämmelser

De avtal som ingåtts av Europol före rådsbeslutets ikraftträdande påverkas inte (artikel 54).

Den personal som är anställd vid Europol vid tidpunkten för rådsbeslutets ikraftträdande skall efter ett särskilt internt urvalsförfarande som skall inledas inom två år efter det att rådsbeslutet börjar tillämpas, erbjudas anställningsavtal enligt de nya reglerna (artikel 56).

Eventuellt över- eller underskott i de budgetar som fastställts enligt Europokonventionen skall återbetalas till respektive täckas av medlemsstaterna (artikel 57.3 och 4).

Nuvarande styrelse skall förbereda antagandet av en rad instrument som nämns i rådsbeslutet (artikel 58).

Slutbestämmelser

Medlemsstaterna skall se till att den nationella lagstiftningen överensstämmer med rådsbeslutet senast 18 månader efter dess antagande (artikel 59).

Gällande svenska regler och förslagets effekter på dessa

Förslaget kan föranleda ändringar i lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall, i lagen (2003:1174) om vissa former av internationellt samarbete i brottsutredningar samt i lagen (2002:343) om internationellt polisiärt samarbete.

Polisdatalagen (1998:622) och motsvarande lagstiftning för övriga brottsbekämpande myndigheter kan komma att påverkas av förslagen om informationsbehandling och dataskydd. Även myndigheternas föreskrifter om hantering av personuppgifter kan komma att påverkas.

Ekonomiska konsekvenser

Frågor som enligt rådsslutsatserna från december 2006 skall utvärderas är konsekvenserna av en eventuell gemenskapsfinansiering liksom konsekvenserna av en eventuell tillämpning av EU:s tjänsteföreskrifter och protokollet om immunitet och privilegier för Europeiska gemenskaperna på Europols personal. Utvärderingen skall göras på grundval av principen om budgetneutralitet och med hänsyn till de speciella krav som är förenade med Europols mandat och uppgifter. Om Europol skall finansieras över EU:s budget blir det en icke-obligatorisk utgift. Det innebär bl.a. att Europaparlamentet har sista ordet i den årliga budgetprocessen och bestämmer nivån på anslaget för myndigheten.

Det är ännu för tidigt att dra några slutsatser om hur den totala kostnaden skulle komma att förändras. Ett införande av EU:s tjänsteföreskrifter, fördelningen av personal mellan olika lönegrader, antalet anställda, kostnader för lokaler mm. som nederländska staten som

värmland finansierar idag, finansiering av Europols pensionsfond samt eventuella rationaliseringar är några faktorer som påverkar kostnaderna.

Om Europol blir gemenskapsfinansierat skulle det innebära att Sveriges bidrag till Europols finansiering inte längre skall lämnas via myndigheternas budget utan ingå i Sveriges EU-avgift. Anslaget för Polisen, Tullen och Kustbevakningen skulle då komma att minskas motsvarande deras bidrag till Europol.
